

העלון יוצא לעילוי נשמת
מדיאנה נג'מה בת
חנינה לבית זזאן ע"ה,
ובעלה מיקיץ
כצאני בר רחל ע"ה

שיעורו השבועי של מרן ראש הישיבה
רבנו מאיר מאזוז שליט"א

בשעה 21:30

בית נאמן

מוצאי שבת פרשת "שופטים", ח' אלול התשע"ח

ניתן לשימוע
בשידור ישיר את
שיעורו של מרן שליט"א
בערוץ קול ברמה.
או ב'קול נאמן':
079-9-367-367
או ב'קול בית נאמן':
079-9270505

נושאי השיעור:

א. הרבנים הראשיים. ב. צריך להתחשב בדעות הספרדים והאשכנזים. ג. ביאור פסוק בפרשת השבוע. ג. מצוות התורה ונותנת אושר וחירות. ד. מרן הבן איש חי צוק"ל. ה. "כאשר זמם לעשות לאחיו" ולא כאשר עשה. ו. סדר הסימנים בליל ראש השנה. ז. קריאת תהלים בראש השנה. ח. עניינת ברוך הוא וברוך שמו. ט. שיעור אורך התקיעה. י. ערב וואול. י"א. ענידת שעון יד לגבר. י"ב. חשמל כשר בשבת.

מפעל הפיס, והרב עובדיה ע"ה (שו"ת יביע אומר ח"ז חו"מ סימן ו') כתב שההיתר לזה הוא ע"פ דעת הרמ"א (חו"מ סימן ש"ע ס"ג), ואילו לפי דעת מרן (שם) זו "אסמכתא" ואסור לעשות את זה³ (ועיין בשו"ת מקור נאמן ח"א ס' תתל"א). ובא הרב אברהם שפירא ע"ה (תחומין ח"ה עמ"ש"א והלאה) וכתב: אם מרן אוסר איך אנחנו נתיר נגד מרן?! אלא גם לדעת מרן אפשר שזה מותר. וגם הרב משה לוי ע"ה כתב תשובה להתיר גם לדעת מרן (שו"ת תפלה למשה ח"ה סימן נ"ח)⁴. **ויש אומרים שגם הרב עובדיה חזר בו מזה** (עיין בספר יוסף לקח-מועדים ב' סימן מ"א). אבל ההתייחסות של הרב שפירא היתה ככה: אנחנו מתחשבים בדעת מרן ואיך נעשה נגדו?! לכן צריך להתחשב אחד בשני ככה. אותו דבר **בשר חלק של הרב עובדיה ע"ה**, שהוא אליבא דכולי עלמא, כי אמנם האשכנזים מקילים במיעוץ ומשמוש ומרן אוסר את זה (יו"ד סימן ל"ט סעיף י'), אבל עושים אליבא דכולי עלמא, ואם תאכל בשר חלק הוא חלק לחלוטין, ואין שום בעיה בזה. ויש דברים הפוך, שמרן מתיר והרמ"א אוסר, ואע"פ שאנחנו הולכים אחרי מרן, בכל זאת אנחנו רוצים שגם האשכנזים יאכלו מזה.

יחד באהבה כלולה

ג. פעם היה הרב **טכורש ז"ל** מנהל מחלקת הכשרות בתל אביב, ופירסם על האורז בפסח נוסח כזה: "האורז אסור בפסח, ואחינו הספרדים נוהגים בו היתר". הלך **לרב עובדיה ע"ה** ושאל אותו אם זה בסדר, והרב אמר לו: זה לא בסדר, כי אם הוא אסור איך מותר לספרדים?! והרי זה כמו שתאמר "אסור לנסוע בשבת, ואחינו החילונים נוהגים בזה היתר", היתכן דבר כזה בעולם?! שאל אותו: אם ככה מה הנוסח הנכון? אמר לו: תכתוב הפוך, "**האורז מותר בפסח ואחינו האשכנזים נוהגים בו איסור**", כי כתוב בגמרא (פסחים ק"ד ע"ב) "לית דחייש להא דרבי יוחנן בן נורי" שאוסר אורז בפסח, כי דעתו

3. מה זו אסמכתא? כל מי שקונה כרטיס חושב שהכרטיס שלו ירויח בהגרלה, אבל למעשה הרבה אנשים קונים הרבה כרטיסים ואף אחד מהם לא זוכה, ולפעמים אדם קונה כרטיס אחד והוא זוכה, אז אם היו יודעים לכה לא היו קונים כרטיס, וממילא יש בזה ספק גדול. מה התשובה לזה? החשש שאדם יגיד שהכרטיס שלו יזכה בהגרלה זה כאשר יש סברא לזה, כמו למשל מה שכתוב בגמרא (סנהדרין כ"ה ע"א) "**אי תקדמיה יונן ליוני**", שאדם אומר לחבירו: אם היונה שלי תעוף יותר מהר מהיונה שלך אתה משלם לי כך וכך, כי הוא חושב שלימד את היונה שלו וזריות ומהירות רבה, ואין יונה בעולם שתוכל להתחרות בה, ואילו השני אומר הפוך, "יונתי בחגוי הסלע בסתור המדרגה הראיני את מראיך השמיעיני את מרוצתך" (ג"פ שיר השירים ב' י"ד), וכל אחד חושב שיצליח בזה. אבל כאן בכרטיס הגרלה מה יש לאדם לחשוב שיצליח?! הרי אלו ע"פ הגרלה ואי אפשר לדעת אם אתה או הוא יזכה בזה, וא"כ מי שנתן את הכסף מלכתחילה לא היתה לו מחשבה שוודאי הוא יזכה בהגרלה.

צריך שני רבנים ראשיים

א. שבוע טוב ומבורך, חזק וברוך (לרב בא-גד שליט"א)¹. כתוב "שופטים ושוטרים תתן לך בכל שערך, אשר ה' אלקיך נותן לך לשבטיך" (דברים ט"ז י"ח). בכל שערך הכוונה בכל הערים שלך, ולשבטיך הכוונה לכל שבט ושבט. אבל אם תתן בכל עיר הרי בודאי זה לכל שבט, כי לכל שבט יש כמה ערים, וא"כ מה החידוש בזה? אלא הרמב"ן על התורה מפרש שאם היו שני שבטים בעיר אחת עושים שני בתי דינים, כגון ירושלים שחלק ממנה בצד שבט יהודה וחלק בצד שבט בנימין (עיין מגילה כ"ו ע"א), עושים להם שני בתי דינים. וככה כותבים גם התוספות (סנהדרין דף ט"ז ע"ב בד"ה שופטים). **כאן המקור שעושים רב ראשי ספרדי ורב ראשי אשכנזי**. והעולם לא יודעים את זה, ואומרים: כולנו עם אחד ובשביל מה צריך את זה? אבל הבעיה שכל אחד חושב בכיוון שהוא רגיל תמיד, משום שיש לאדם ראייה מוגבלת כפי מה שהוא רגיל, ולכן הוא חושב שהשני עושה לא בסדר². ולכן צריך להבין גם את זה וגם את זה.

להתחשב בדעות הספרדים והאשכנזים

ב. אבל צריך לדעת הכל, ויגיע הזמן שהרב שיהיה בישראל בין ספרדי ובין אשכנזי יידע כל ההלכות וכל הדעות, אם יבוא ספרדי יפסוק לו כמו מרן, ואם יבוא אשכנזי יפסוק לו כמו הרמ"א, כי צריך להתחשב אחד בשני. פעם היה ויכוח אם מותר לקנות כרטיסים של

1. [הרב בא-גד שליט"א סיפר על פגישת החזון איש ע"ה עם בן גוריון, ועל זה הוסיף מרן שליט"א]: אחרי אותה הפגישה, בן גוריון אמר לשרים שהיו אז: אבותינו סיפרו לנו על מלאכים בדמות בני אדם, לא האמנתי לזה עד שראיתי את החזון איש, זה מלאך בדמות בן אדם. וזה השפיע על אחד השרים שלו שר החינוך "זלמן ארן" (לא הרן אלא ארן, ואיני יודע מה זה), שאשתו היתה מדליקה נרות בערב שבת, ומתפללת כמו שלימדו אותה "שיהיו לנו ילדים טובים כמו בן גוריון", וכאשר בעלה סיפר לה שבן גוריון אמר שהחזון איש שלח מלאך, אמרה: אם ככה נתפלל אחרת, "שיהיו לנו ילדים טובים כמו החזון איש". הנכד שלה חזר בתשובה, ואמר שזה בזכות התפלה של סבתא שלא היתה שומרת אבל התפללה ככה מכל הלב, אז קיבלה נכד צדיק וירא שמים.
2. לפני מאה וחמשים שנה בימי הגאון רבי יוסף שאול נתנזון, היה מעשה ביהודי ספרדי שאחיו נפטר ובן אין לו, ולקח את אשתו וייבם אותה, אבל האשכנזים לא עושים יבום אלא רק חליצה, אז המדינה רעשה עליו ואמרו לו: מה אתה עושה? זה כרת. שלחו לרב נתנזון שיעניש אותו. ואמר להם: זו מצות יבום, והספרדים סוברים כדעת רוב הפוסקים שמצות יבום קודמת, אתם לא יודעים את זה ותגידו לו כרת?! לא עושים ככה (כותבים את זה בראשי תיבות "מיק" "מחק", מ"ק זה מצות יבום קודמת, מח"ק זה מצות חליצה קודמת). זה מובא בשו"ת יביע אומר (ח"ו תאה"ע סימן י"ד אות ו'), ועוד הרבה דברים כאלה. היום כמעט לא עושים יבום, כי הרב בן ציון מאיר חי עוזיאל אמר שצריך שכל העם יהיה מאוחד, והאשכנזי לא יגיד: למה לספרדי מותר ולי אסור?! לכן כולם לא עושים יבום. אבל לפעמים קורה שעושים את זה, והרב עובדיה ע"ה (שו"ת יביע אומר שם סוף אות ט') אמר: **אני עושה יבום, כי ככה דעת מרן** (אה"ע סימן קס"ה ס"א) ועוד שלושים פוסקים סוברים ככה.

יוצאב גרופי: 050-2738858

הדלקת נרות	מוצ"ש	ר"ת
י-ם:	18:38	20:30
ת"א:	18:55	20:27
חיפה:	18:45	20:27
ב"ש:	18:54	20:26

לקבלת העלון: bait.neheman@gmail.com

כל הזכויות שמורות וז"ל ע"י מוסד אור צדיקים של "ש"ס מוסדות חכמת רחמים ברכיה

עורכים: הר"ג אביחי טעון, שלום דרעי, משה דאדא שליט"א עריכה וביקורת: הר"ג רבי אלעד עידאן שליט"א

לע"ג מרת **הדסה**
אבישג רבקה
יסכה
בת הרבנית אבישג מרים
תלמידי א"ת בת מנחם
הרב' ברדא שליט"א

לעילוי נשמת
ברק פרץ בן
אילה ושמועון
נלב"ע ו' אלול תשנ"ח

לעילוי נשמת
אסתר
איתנה בת
שרה ע"ה

לרפואת
יוסף חי כהן
בן מסעודה

לרפואת
רבקה חיה
בת חנינה
אסנת

לזכות רפואה
שלימה לילד
נוראל בן
מוריה

דניאל בן
מזיאנה
לרפ"ש בתוך
שאר חולי
ישראל

לרפואת
יעקב
בן קטי
קדן

כמו המנוחה של השבת, שלא כמו המנוחה של הגויים שלא עובדים יום אחד בשבוע, אבל עושים כל הדברים האסורים ונוסעים וכותבים וכו', אלא מנוחה צריכה להיות מושלמת לגמרי. פעם ראיתי בשם פרופסור אחד שאמר: הדור שלנו מלא דכאון וצרות, ובני אדם לא מרגישים שום נחת בחיים, לכן אם אתם רוצים להרגיש נחת, תבואו לילה אחד ותעשו ערב חגיגי לכל המשפחה, לא שיהיה אחד כאן ואחד שם אלא כולם ביחד, תנתקו את הטלפון וכל המכשירים, תדליקו שני נרות חגיגיים על השלחן, ותאכלו סעודה בנחת, ותדברו ביניכם. היום אף אחד לא מדבר זה עם זה, כי אדם בא הביתה ורואה שאבא עם אייפון וזה עם פלפון וזה עם מלפפון... ואף אחד לא מסתכל על השני, וכי זה חיים?! צריך שכולם יהיו ביחד. אמרו לפרופסור: מה חידשת לנו? הרי זו השבת של התורה, אין טלפונים ואין פלאפונים ואין כתיבה, אלא אתה מרוכז כולך בשבת, שוכח מכל העסקים של החול, "כאילו כל מלאכתך עשויה" (רש"י שמות כ"ט). ולא רק זה, אלא ראיתי כתוב שעשו חשבון על מספר התאונות באוטובוסים ובמכוניות רח"ל, ומצאו שהתאונות בשבת הם ארבעים אחוז מכל התאונות בשבוע. איך זה יכול להיות? הרי אם ניתן לשבת ארבעים אחוז נשאר לששת ימי החול כל יום עשרה אחוז בממוצע, איך יתכן כדבר הזה?! בגלל שאין לאחינו החילוניים מנוחה בשבת, כי הם לא יודעים מה זה שבת, אלא חושבים שהם כבולים ומרגישים בית סוהר בשבת, וכשאומרים "שב"ס" זה שירות בתי סוהר... אבל שיבואו לבני ברק ויראו איך הילדים שמחים כאן, ואף אחד לא מרגיש בית סוהר, כי להיפך כולם שמחים בשבת כאן. בבני ברק אדם יכול לשלוח את הילדים לטייל בשבת, ולא לפחד שתבוא מכונית ותפגע בהם, משום שאין מכוניות בשבת בכלל (ואם יש יולדת וחולה מסוכן וכדו' זה יוצא מן הכלל), אבל במקומות אחרים אי אפשר לשלוח אותם, כי כל רגע צריך להשיג עליהם. השבת נותנת מנוחה לאדם.

"עבדי זמן עבדי עבדים הם, עבד ה' הוא לבד חופשי"

ו. עוד דבר כזה, אשה נשואה לא יוצאת מבעלה בלי גט. ויש מקומות שעושים גירושין אזרחיים ונישואין אזרחיים חושך ואפילה, אבל יש מקומות שעושים את הנישואין ע"פ התורה ואילו הגירושין מקבלים מהמשלה גט אזרחי, והאשה מותרת בזה, והאדם חושב "אני משוחרר מהגט של התורה". אבל אינם יודעים מה יוצא אח"כ מזה, כי האשה תינשא למישהו אחר והילדים שתביא הם ממזרים, שאין להם תקנה עולמית גם דור עשירי וגם דור מאה, כי אין מה לעשות עם ממזרים. ולכן כשהם באים להתחתן צריכים לחפש משפחה של גרים ולהתחתן איתם (ש"ע אה"ע סימן ד' סכ"ב). אבל כאשר יהיה גט ע"פ ההלכה, הכל השתחרר ואין שום בעיה בזה. החרדים באמריקה נלחמו על זה, שגם כאשר האשה קיבלה גט בגירושין אזרחיים לא יתנו לה להתחתן עד שתקבל גט ע"פ ההלכה. וגם בישראל עושים את זה. אבל באירופה אין דבר כזה, ויהודי שאשתו קיבלה גט אזרחי והוא לא רוצה לתת לה גט כשר ע"פ התורה, לא יושבת עגונה ככה, אלא הולכת ומתחתנת ואינה יודעת מה יהיה מזה, כי אח"כ כשיוולד לה בן היא רוצה שיחשב כיהודי ויעשו לו ברית מילה, אבל כשיבוא לקחת יהודיה יגידו לה: לא בתי, אסור לו ליקח יהודיה, כי הוא ממזר ואין מה לעשות איתו. אבל באירופה לא מבינים את הדבר הזה. והנה כאן חידשו חוק נפלא מאד (ואני מקווה שזה סופי), שאם אשה באירופה צריכה לקבל גט, ובעלה נמצא בארץ כתייר, לא יתנו לו רשות לחזור, אלא יסגרו עליו עד שיתן גט לאשתו ע"פ התורה, "יריחו סוגרת ומסוגרת, מפני עקשני ישראל, אין יוצא ואין בא" (ע"פ יהושע ו' א'). ולא צריכים לתת מידו לידה, אלא אם הוא מסכים יכתבו את הגט וישלחו לה, ואז היא משוחררת ומותרת לעולם. כמה שנלחמו בזה לא מבינים שהתורה אינה כובלת, אלא משחררת ונותנת חיים לאדם, והרי אם יחליפו את התורה לגמרי יהיו גוים, רק שהם לא מבינים את זה. כאשר אתה שומע בקול התורה יש לך אושר וחיים וחירות וכל טוב שבעולם.

היא דעת יחיד, ורב הונא היה מביא "סלקא וארוזא" בקערה של הסדר, שזה סלק וארוז⁵. לכן מעיקר הדין הארוז מותר בפסח לכל הדעות⁶. ולא רק זה, אלא גם האשכנזים היו אוכלים ארוז בפסח, כמו הרא"ש והטור (סימן תנ"ג) ורבנו ירוחם (ח"ג דף מ"א ע"א), ועוד, רק שאח"כ חששו אולי תיגרם טעות בזה. אבל אי אפשר לומר שמי שאוכל ארוז אוכל חמץ. לכן הרבנים צריכים לדעת מה דעתו של זה ומה דעתו של זה (והיום יש לנו מחשב, שתוכל ללחוץ עליו ולשאול מה הדין של הארוז, "ויצא העגל הזה" (שמות ל"ב כ"ד), המחשב יגיד לך את הדין לספרדים לאשכנזים ולתימנים), רק שעוד לא הבשלנו לזה. אבל גם כאשר נבשיל לזה, צריך להיות עם סדר ע"פ התור, פעם יימנו רבנים ספרדים ופעם רבנים אשכנזים, ולא כל הזמן ספרדים או כל הזמן אשכנזים, אלא צריכים להיות ביחד. ובינתיים יש לנו דיינים לאשכנזים ודיינים לספרדים, שיחיו באהבה ואחוה שלום ורעות⁷.

וכי יש מקום שמותר ליטוע אשרה!?

ד. בפרשה כתוב פסוק שמעטים מבינים אותו: "לא תטע לך אשרה כל עץ אצל מזבח ה' אלקיך אשר תעשה לך" (דברים ט"ז כ"א). וכי יתכן דבר כזה שאסור לנטוע אשרה רק אצל המזבח ואילו חוץ למזבח מותר לנטוע אשרה! הרי אשרה זה עץ שעובדים אותו לעבודה זרה, ואיך אפשר שהתורה תתיר במקומות אחרים מחוץ למזבח! אלא הפירוש הנכון של הפסוק לא ככה, והגמרא (תמיד כ"ח ע"ב) מסבירה את זה: שאסור לך לנטוע אשרה בכל מקום, ואילו סתם עץ מותר לנטוע אותו, וכי לא יהיו עצים בארץ ישראל! אבל אצל מזבח ה' אלקיך אסור לנטוע כל עץ. ולפ"ז כוונת הפסוק "לא תטע לך אשרה בכל מקום, וגם לא תטע כל עץ אצל מזבח ה' אלקיך אשר תעשה לך". אמנם זה לא כמו הטעמים בדיוק, כי המלה "אשרה" בטרחה והמלים "כל עץ" באתנה. אבל זה הפירוש האמיתי של הפסוק, ואפשר ליישב את הטעמים בדוחק, כי מצאנו לפעמים שטרחה מפסיקה יותר מהאתנה, ויש לי רשימה של כמה מקומות כאלה (עיי' בחוברת אור תורה ניסן תשמ"ז עמ' תקס"ו)⁸.

שבת קודש נפשי חולת אהבתך

ה. החילוניים חושבים שהמצוות של התורה הם כְּבֵל, שכובלים את האדם ואוסרים הכל, אבל זה לא נכון, כי התורה היא ברכה לאדם. אין

5. "סלקא" זה לא הסלק האדום שלנו, אלא עלים של תרד שעושים בהם תבשיל טעים מאד, בחו"ל עשו אותו כל ליל שבת ונקרא "בקילא", שיש בו טעם מיוחד. זה כתוב בגמרא (שבת קי"ח ע"ב) שהיו אוכלים תבשיל של תרדין בליל שבת. אמנם היה בזה חשש של תולעים, אבל היו כותשים אותו "כ"פ עד שיהיה שם איזו תולעת לא נשאר ממנה זכר, ובטילה לא בששים אלא בששים אלף, כי תחילה בודקים ואח"כ מטגנים אותו, עד שהיה בו ריח גן עדן.

6. פעם כמה מהגרים מפרס שהיו בסכנות ובצער גדול שם (בזמן שהשח ירד שם "שח-מט", ובא רוחאני וחומאני וכל מיני שמות הבעלים שלהם), ברחו משם והגיעו לאמריקה אצל חב"ד, והאדמו"ר מליובאוויטש ע"ה אמר: תביאו להם לאכול ארוז בפסח איך שנהגו אבותיהם. התיידיים התפלאו על זה. וסיפור לי שהוא בעצמו השיג שם יאכלו ארוז, כי מעיקר הדין הארוז מותר בפסח.

7. בדרך כלל לא היתה אחוה ביניהם, עד שבא הרב מרדכי אליהו ע"ה שכולו חסד ונתינה, והיו אוהבים ומכבדים אותו האשכנזים לא פחות מהרב שפירא ע"ה. פעם אחת הם נסעו לחוץ לארץ, וקיבלו אותם בכבוד רב, ובירכו עליהם "ברוך אתה ה' אלקינו מלך העולם שחלק מחכמתו לתיירא". הרב שפירא אמר: זו ברכה לבטלה, ואילו הרב מרדכי אליהו אמר "אמן ואמן". התפלל הרב שפירא: לא די שזו ברכה לבטלה אלא שאתה עונה עליה אמן כפולה! אמר לו: כבודו לא מבין אותי, הרי יש שני פירושים למלה "אמן", יש שפירושה אמת ויש שפירושה כן יהי רצון (המלה "אמת" זה גם בגימטריא "כן יהי רצון", ושניהם כלולים במלה "אמן"). לכן אמרתי "אמן ואמן" אחד במובן הזה ואחד במובן הזה, כי הברכה לגבי כבודו היא אמת, שהרי מגיע לו שחלק מחכמתו ליראיו, ואילו לגבי דידי לא מגיע לי, אלא יהי רצון שאגיע לזה... הם היו בידידות ואחוה.

8. האשכנזים קוראים לטרחה "טיפחא" ולאתנה "אתנתא", ואנחנו קוראים להם בקיצור טרחא ואתנתא. אומרים: "אדם עצב אל תאנת, כי אחרי טרחא יבוא אתנת" (השל"ה מסכת יומא אות רי"ג בשם בעלי החרוזים), שאם אדם נאנח מרוב הצרות אומרים לו שירגע, כי אחרי הטייחה תגיע מנוחה. ואם נאמר "אתנתא" החרוז לא יבוא טוב... והחרוז הזה ממשיך שם: "ואל תהדר אדם גביר, כי אחרי דרגא יבוא תביר", שאם אדם התפרסם בעולם שלא יתהדר בזה, כי אחרי שעלה בדרגה יבוא תביר וישבור אותו. לכן אף פעם אל תקח ללב, לא על דבר טוב ועל דבר רע, כי הכל יכול להשתנות בעולם.

מֶרֶן רַבְנֵנו הַבֵּן אִישׁ חַי צְדָקָה ל'

ז. השבוע יום י"ג באלול אזכרה של מורנו ורבנו רבי יוסף חיים בעל בן איש חי, שהיה מלא חכמה ודעת. הוא היה בדור שכמעט לא כתבו כלום (חוץ מבדודים שכתבו דברי קבלה), אבל הוא היה שופע ופורה חכמה ודעת. סבא שלי ע"ה היה עושה כל שנה "יארציט" של הבן איש חי, וביום האזכרה שלו היה בתענית, כי כל הזמן היה לומד ועושה תיקונים ותעניות, והרגיש את רבי יוסף חיים כאילו אבא שלו? מה המיוחד ברבי יוסף חיים? שידע לדבר עם בני אדם בשפה שלהם, וכל שאלה שאנשים שאלו אותו, אם זו שאלה אפיקורסית ואם זו שאלה ששאלו: מדוע התורה אומרת ככה? מה זה תורה שבעל פה? וכדו', היו לו תשובות על זה. הוא כתב ספר "אמרי בינה" שיש בו חידות בחשבון וחידות שכליות, ושאלות מהגמרא מלאות חכמה, מעל שלוש מאות ושלושים שאלות בדברי תורה, ומאה ושתיים שאלות במילי דעלמא, אבל מלאים חכמה וצריך לחשוב עליהם¹⁰.

איך יתכן "כאשר זמם" כן, "כאשר עשה" לא?

ח. בספר שלו עוד יוסף חי יש חידושים מתוקים מדבש. היום חיפשתי שם חידוש על פרשת השבוע במשך שעה ולא מצאתי אותו, וחשבתי שהוא נמצא באמרי בינה. אבל הוא נמצא בספר עוד יוסף חי לא בפרשה שלנו אלא בפרשת נצבים (בפסוק פן יש בכם וגו'). מה החידוש? כתוב בפרשת השבוע: "ודרשו השופטים היטב והנה עד שקר העד, שקר ענה באחיו, ועשיתם לו כאשר זמם לעשות לאחיו" (דברים י"ט י"ח-י"ט), הוא רצה לחייב את אחיו מיתה אז ממתים אותו. ודרשו רבותינו "כאשר זמם" ולא כאשר עשה, שאם בית הדין הרגו את האדם שהעידו עליו בטעות, לא הורגים את העדים (עיין מכות ה' ע"ב ובריטב"א שם ד"ה מתניתין). חכם אחד בתקופת ההשכלה שהבן איש חי קורא לו "החכם הגדול ב"ג" (זה לא בן בג... אלא זה ראשי תיבות בער גולדברג)¹¹, מקשה על זה: איך יתכן שהתורה פוסקת ככה? אם העדים רק העידו לדון אדם למיתה והתברר שהם שקרנים הורגים אותם, ואילו אם העדים העידו וגם בית הדין הרגו אותו לא הורגים אותם, "הרגו אין נהרגין" (מכות שם), איך יתכן כדבר הזה?! והרי הם גרמו לרצח בפועל. והביא שהיה מעשה כזה בבריטניה (זו אנגליה)¹², באדם שלקח שתי נשים, שזה אסור ע"פ החק

9. מישוהו כתב את זה על אבא ע"ה. אבל אבא לא היה עושה תעניות, כי היתה מוטלת עליו עבודה רבה בגיטין וספיקות וספיקות, ואם יצום לא יוכל ללמוד כמו שצריך, לכן לא היה עושה תעניות אלא רק המוכרחות בלבד. אבא כתב תשובות ארוכות מאד בדברים האלה. ולפעמים ישב על גט אחד ארבעה חודשים כדי לברר מה שמו של הבעל, כי הבעל בעצמו לא יודע מה השם שלו בדיוק. שואלים אותו: איך השם שלך? והוא אומר "שנישן", אבל מה זה שנישן? אולי זה "שנישל" ופירושו בערבית שלשלת? חוקרים מכאן ומכאן, ואין מסקנא בזה. מה עשה אבא? אמר להם: החלטנו שכותבים "שנישן". כתבו גט בשם הזה, והאשה קיבלה אותו. למחרת אמר להם: התברר לי אמש שהשם האמיתי הוא "שנישל". כתבו עוד גט חדש. אח"כ אמר להם: לא היתה לי הכרעה ברורה בזה, ויש צדדים לכאן ולכאן, אמנם ע"פ רוב שזה "שנישן" אבל ספק אולי זה "שנישל". אבל אי אפשר לעשות שני גיטין ובאחד מהם תתגרש האשה, כי יש לנו כלל שבדאורייתא אין ברירה, ואי אפשר לומר שהתברר הדבר כמו אחד מהם, לכן כאן אי אפשר לתת לאשה שני גיטין ואחד מהם יועיל בשבילה, כי אנחנו לא יודעים איזה אחד מהם. מה עושים? הנודע ביהודה (קמא חאה"ע סימן צ') כתב עצה בזה, שכותבים גט בשם אחד כאילו זו המסקנא, ואח"כ אומרים "נודע לי מאחורי הפרוד שהשם הוא אחר", וכותבים עוד גט אחד. עשו ככה ונגרעו כולם (עיין בשו"ת איש מצליח כרך ד' בקונטרס מזכרת הגיטין סימן כ"ב).

10. אומרים שביים שבת היו באים אורחים לאכול אתו (והיו לו מקסימום בן ובת), ובשעת הסעודה הוא נותן להם חידה שיחשבו ויפתרו אותה עד ברכת המזון, מי שפתר מקבל "פרס", ברכה מהבן איש חי או משהו אחר, ואם אף אחד לא פתר הוא אומר להם את הפתרון. ומזה עשה את הספר הזה.

11. האשכנזים כותבים "בער", וזה לא בער אלא בער, והעין נחה.

12. בזמנו של הבן איש חי חצי עולם כמו הודו ובנגד ובבל ועוד היה תחת חסות בריטניה (בתוסס היו קוראים לה "בריטניה אלעזר'מה", כלומר בריטניה העצומה, כי היא היתה אימה ומפחידה), אבל בסוף כולם ברחו לה והשאירו אותה ריקה, והועמדה על גחליה ריקה" (יחזקאל כ"ד י"א).

שם כי זה "ביגמיה", ולא ידע מה לעשות, כי ע"פ החק ייכנס לכלא כמה שנים טובות. התייעץ עם העורכי דין שלו, ואמרו לו: תקח עוד אשה ויהיו לך שלש נשים, ובמשפט אמר: אדוני השופט, הנוסח של החוק "אסור לקחת שתי נשים", ואני לקחתי שלוש נשים. אמר לו השופט: הרי זה קל וחומר, אם בשתיים יש עונש בשלש לא כל שכן?! אמר לו: אדוני, "אין עונשין מן הדין" (מכות שם), לא מענישים מקל וחומר. עיינו השופטים ולא מצאו הוכחה לזה, ואמרו לו: לך הביתה, תעוף מכאן. אבל כאן איך יתכן כדבר הזה!?

ביאור רבותינו לזה

ט. המפרשים כתבו טעם לזה, שלא יצא לעז על בית הדין, כי אם הם הגיעו למצב כזה שהעדים פיתו אותם והרגו על פיהם, ואח"כ התברר שהם טעו בזה, אנשים יאמרו: אתם הורגים את העדים, ומה עם בית הדין שלא חקרו ודרשו טוב?! לכן אם בית הדין הרגו אותו מסתמא היתה סיבה מן השמים שהאדם הזה חייב הרגה¹³. אבל בן איש חי אומר שהטעם הזה לא מספיק, ונתן טעם אחר לזה: אם העדים עשו עבירה חמורה מאד, שבית הדין הרגו יהודי ע"פ העדות שלהם, העוון שלהם כ"כ חמור שלא יכופרו ע"י שהורגים אותם, כי זה לא שאדם הרג נפש אלא הם הטעו את בית דין והם הרגו נפש על פיהם, לכן העונש שלהם חמור מאד שאין לו כפרה אלא בעולם הבא, ולא יברחו מזה. הרעיון הזה נמצא גם במהרש"א (סנהדרין ס"ד ע"ב בד"ה ומזרער), שכותב: למה אין עונשין מן הדין? כיון שזה מעשה חמור יותר, ואולי העונש לא מספיק לזה (וע"ע בכסף משנה פ"כ מהלכות עדות הלכה ב' ובספר לא תשיך עמוד ח'). ובן איש חי שם מסביר את זה בהרחבה ובטוב טעם, ותענוג לקרוא את הדברים שלו.

ללמוד את הבן איש חי בכובד ראש

י. אדם יכול לקרוא גם תשובות שלו בשו"ת רב פעלים, שכתובות בסגנון מיוחד, ואתה קורא ומתמלא ידע וחכמה ופסיקה כי יש בו הכל, ולכן תמיד מחבבים אותו. אמנם יש עליו קושיות, ויש כאלה חושבים שכל ההלכות של בן איש חי טעות, אבל אי אפשר לומר דבר כזה, כי יש בו הרבה דברים נכונים מאד, גם מבחינת המציאות וגם מבחינת הפסיקה. ולכן צריך ללמוד אותו בכובד ראש, ולכבד כל מלה שלו. וגם כאשר נמצאת השגה אין הכי נמי, וכי יש אדם בעולם שאין עליו השגות?! אתם יודעים כמה השגות כתב הראב"ד על הרמב"ם? אלפיים מאה ועשרים ושמונה השגות. איך אני יודע את זה? חכם אשכנזי אחד רבי שלמה אב"ד קהל קדוש ח'לם¹⁴ (מרכבת המשנה סוף הלכות מלכים), ספר את כל ההשגות של הראב"ד על הרמב"ם, ומצא שהם אלפיים ומאה ועשרים ושמונה, ועשה לזה גימטריא "הלא זהו סך השגות הראב"ד זלה"ה על ספר היד החזקה להרמב"ם נ"ע" (2128). אין אחד בעולם שנמלט מטעיות, אלא יש טעיות ויש דברים נכונים וברורים, וצריך ללמוד את הכל ולהתבונן.

13. בגמרא (בבא מציעא פ"ג ע"ב) מובא סיפור כזה על רבי אלעזר בן רבי שמעון, שהיתה לו חכמה איך לתפוש את הגנבים, והוא לימד אותה לשוטר אחד שהתחיל לתפוש גנבים ככה. שאלו את אותו שוטר: מאיפה למדת את הפטנט הזה? אמר להם שזה מרבי אלעזר. אמרו: "קריינא דאגרתא איהו ליהוי פרוונקא", והחליטו שהרב יהיה שוטר. רבי אלעזר ברבי שמעון לבש מדי שוטר והתחיל לתפוש גנבים מכאן ומכאן. יום אחד תפס יהודי שלא היה ברור שהוא גנב, אבל רצו לתלות אותו, "סוף גנב לתליה". עמד רבי אלעזר מתחת העץ של התליה, ואמר: אוי לי מה עשיתי, אולי הוא נקי, "הדם הנקי" (דברים כ"א ט'), למה אני עושה לו את זה?! אמרו לו: אל תדאג, הוא ואביו בעלו נערה מאורסה ביום כיפור, ובלאו הכי היו חייבים סקילה. אמר רבי אלעזר: אם ככה לפחות לא טעיתי בזה. אותו דבר הרמב"ן אומר כאן. 14. הוא כותב "חעלמא", אבל אין עיר כזאת, אלא זו עיר "חלם". האשכנזים אומרים שהיא עיר של משוגעים, אבל באמת זו עיר של צדיקים גמורים, והאב"ד שלהם רבי שלמה היה גאון גדול, מחבר מרכבת המשנה על הרמב"ם.

בזכותך! עוד אנשים יזכו ללמוד ב'בית נאמן' <<

תשאיר אותם אחרי זה, ואם יגידו לך שכל הדברים המתוקים מדבש נמצאים שם, תאמר להם: כבר לקחתי דבש וסוכר ותמרים מתוקים... **ויש אוסרים לקרוא בעיתונים בכל השבתות, אבל זה לא איסור ממש רק שלא יקרא הפרסומות ובפרט אם הוא סוחר.** כי ראיתי בספר מקור ברוך (ח"ד דף תתצ"ה ע"ב) של רבי ברוך אפשטיין, שמעיד על דודו הגאון הנצי"ב מוולאז'ין רבי נפתלי צבי יהודה ברלין, שביליל שבת היה מסתכל בעיתונים שמספרים חדשות בכל רחבי המדינה, מה קורה לעם ישראל פה ושם, כי הוא רצה לדעת מה שקורה בעולם (ובמיוחד שהם היו בגלות ברוסיה). וגם כאן אנחנו צריכים לדעת את זה (ועיין בהערות מרן שליט"א למנוחת אהבה ח"ד עמ' קנ"ו). **ובכל אופן ראש השנה זה משהו אחר.**

עניית "ברוך הוא וברוך שמו" על ברכות

יד. לגבי עניית "ברוך הוא וברוך שמו" בקידוש והמוציא ובשופר וכדו', יש מחלוקת גדולה מאד בזה. פעם כולם היו עונים את זה, וכאשר שומעים ברכה גם באמצע הקידוש: "ברוך אתה ה'" - ברוך הוא וברוך שמו, "בורא פרי הגפן" - אמן. וכן על זו הדרך תמיד שמזכירים שם שמים. אבל הגאון רבי שמואל אבוהב בעל דבר שמואל (סוף סימן רצ"ה) כתב שאסור לעשות את זה, כי אדם יוצא ידי חובתו בברכה הזאת, וכאילו הוא מברך "ברוך אתה ה' ברוך הוא וברוך שמו אלקינו מלך העולם", וא"כ זה הפסק בברכה. ואם תקשה לי ממה שעונים "אמן", זו לא קושיא, שהרי זה בסוף הברכה ולא הפסק, אלא זו חותמת שהשומע מודה ומאשר כל מה שנאמר בברכה, אבל ברוך הוא וברוך שמו זה באמצע הברכה, וא"כ זה הפסק. וככה דעת רבי דוד פארדו (שושנים לדוד ברכות פ"ח מ"ח), והגאון הצ"ח רבי יחזקאל לנדא (ספר הדרשות שלו דרוש ל"ו לשבת הגדול אות ה'), שכתב שם: אסור לענות ברוך הוא וברוך שמו בברכה שאדם יוצא בה ידי חובה. והטעם לזה, כי **ברוך הוא וברוך שמו לא כתוב בגמרא** (הרבה חושבים שיש מדרש כזה, אבל איפה נמצא המדרש הזה?! לא היה ולא נברא), אלא זה כתוב בטור (סימן קכ"ד) שאבי אביו ז"ל היה עונה ברוך הוא וברוך שמו, כלומר אבא של הרא"ש. וכיון שזה לא חובה אסור להפסיק בזה בברכה שצריך לשמוע כל מלה. **ולכן אם החזן אומר חזרה וכבר התפללת לחש, אפשר לענות ברוך הוא וברוך שמו, אבל אם אתה צריך את הברכה הזאת כמו קידוש והמוציא ושופר וכדו', צריך לשמוע ולא לענות אלא רק אמן בלבד.** אבל יש חולקים בזה, והיה יוכוח גדול מאד.

שב ואל תעשה עדיף

טו. הרב חיד"א ע"ה (ברכי יוסף סימן רי"ג אות ג') כותב שלכתחילה אין לענות ברוך הוא וברוך שמו, אבל אין למחות בעונים, כי מי שעונה יש לו על מי לסמוך. וככה כתב גם רבי כלפון ע"ה (שו"ת שואל ונשאל ח"א חאו"ח סימן כ"ה). ובג"ר בא נהגו לענות¹⁶. רבי בוגיד סעדון ע"ה (שו"ת מגיד תשובה ח"ו סימנים ז'-י"א) כתב תשובה שמותר לענות ברוך הוא וברוך שמו, ולמד את זה מעניית אמן. אבל יש הבדל גדול ביניהם, כי "אמן" כתובה בגמרא ואילו ברוך הוא וברוך שמו לא כתוב בגמרא. ומי אמר לחלק בזה? התוספות (ברכות י"ב ע"ב בד"ה והלכתא) כותבים ככה: מי ששכח זכרנו, מי כמוך, וכתוב לחיים טובים ובספר חיים אינו חוזר, כי זה לא כתוב בגמרא, אבל מי ששכח ואמר האל הקדוש במקום המלך הקדוש חוזר, **כי מה שכתוב בגמרא זה לעיכובא** (ועיין ש"ע סימן

16. פעם היה אחד שלמד אצל אבא ע"ה במוציא שבת טור ובית יוסף, ופעם אחת אבא אמר שלא כדאי לענות ברוך הוא וברוך שמו בקידוש. והנה אחרי כמה שבתות בליל שבת, פתאום אבא של אותו אחד (קראו לו משה מאזוז ז"ל) דפק בדלת, ואמר לאבא: הרב, הבן שלי עשה "תורה חדשה", והוא לא רוצה לענות ברוך הוא וברוך שמו על הקידוש שלי. אבא אמר לו: קודם כל תירגע, זו לא תורה חדשה, זה כתוב בשו"ת דבר שמואל וברבי דוד פארדו ובהרב חיד"א ובדרושי הצ"ח. והביא לי רשימה ארוכה של פוסקים בזה. לכן לכתחילה אין לענות ברוך הוא וברוך שמו, רק שמי שעונה לא גוערים בו, זה הכל.

הסגנון של הבן איש חי בדרשות ובפיוטים

יא. הבן איש חי כתב גם פיוטים רבים מאד, ומתוך מאתים פיוטים חמשים מהם מפורסמים. למשל פיוט "ראש חודש לישראל" (לשון חכמים ח"א סימן ט'), שר' משה חבושה שיחיה שר אותו, והוא מתוק מדבש. ופיוט על מוצאי שבת "על בית זה ויושביהו תהיה ברכת אליהו" (שם סימן ח'), מלא סגנון יפה מאד, של פסוקי תנ"ך ודברי חכמים משולבים ביחד, "משובצים זהב במלואותם" (שמות כ"ח כ'). וככה הוא משך מאות אלפי יהודים לדרשות שלו. הוא היה נותן דרשה בשבת בבגדד, ואלפי אנשים שומעים אותו, כי הקול שלו היה חזק מאד (אומרים שהיו שם ששת אלפים אנשים ולמעלה ארבעת אלפים נשים). יהודים בבליים שהולכים להודו היו רוצים לשמוע מה אמר הבן איש חי בשבת, אז למחרת היו מעבירים להם בטלגרם, למשל "אתמול הרב אמר לא ללבוש טלית של משי, כי זה רק מדרבנן ולא מספיק, לכן צריך ללבוש טלית של צמר" (בן איש חי ש"א פרשת נח אות א'). היו שני אחים שם שמוכרים צמר, ומכרו לאט לאט עד שיבוא אחד מתוך עשרה שיקנה טלית צמר, אבל אחרי הדרשה הזאת כולם באו וביקשו מהם צמר, וככה התעשרו מהדרשה של הבן איש חי. דרשה אחת שמעשרת אנשים, מי יכול לעשות דבר כזה!?

סדר הסימנים בליל ראש השנה

יב. בליל ראש השנה אנחנו עושים סימנים, ומקורם עתיק מאד. המקור לזה בגמרא (הוריות י"ב ע"א וכריתות ו' ע"א) שאומרת "אדם יהיה רגיל לאכול כך וכך", ויש בהם מנהגים שונים. ע"פ הבן איש חי (ש"א פרשת נצבים אות ד') מתחילים בתמרים, כי הם קודמים לכל הפירות, ולכן תחילה מברכים עליהם בורא פרי העץ (ואם הם תמרים חדשים גם ברכת שהחיינו)¹⁵, ואח"כ אומרים יהי רצון שיתמו אויבינו ושונאינו. ויש מתחילים בתפוחים, ואפילו שע"פ ההלכה תמרים קודמים לתפוחים, אבל בתפוחים יש סוד מיוחד, כי התפוח רומז לשכינה "מראשית השנה ועד אחרית שנה" (עיין בשו"ת מענה לשון ח"א חאו"ח סימן מ', ובחלק עניינים שונים סימן כ"ג). אבל אנחנו מתחילים בדלעת, שקוראים לזה "קרע", ואומרים "יהי רצון שתקרע רוע גזר דיננו ויקראו לפניך זכויותינו". למה מתחילים בזה? כי כתוב שהיו מביאים לרבנו האי גאון (שחי לפני אלף שנה) בליל ראש השנה, סל עם חמשה דברים שהם ראשי תיבות ק"ר כס"ת: קרע, רוביא, כרתי, סלקא, תמרים (הר"ן בסוף מסכת ראש השנה). ולכן אנחנו מתחילים בדלעת. ושם גם התמרים בסוף ואין בעיה להקדים להם את הסימנים הראשונים, כי הם מלוחים ואין בהם ברכה. ועוד טעם שכדאי לשמור את התמרים המתוקים לאחר הסעודה, כי אדם שאוכל דברים מתוקים לפני הסעודה הוא שבע והבטן שלו נסגרה, לכן לפני הסעודה לוקחים דברים מלוחים, ואחרי הסעודה מביאים דברים מתוקים. ופרוסת המוציא טובלים בסוכר, ויש עושים גם מלח וגם סוכר.

בלע תהלים לא יצא

יג. בראש השנה לא מעיינים בדברים בטלים, ומי שיש לו עיתון כמובן "חרדי", לא יקרא בו בראש השנה, כי זה יום דין. ויש מכתב מהאדמו"ר רבי יוסף יצחק מליובאוויטש (ומופיע בסידורי תהלים של חב"ד) שכותב שם: "בכל רגע פנוי לומר תהלים", שכל רגע של פנאי תאמר תהלים. ולא צריך לבלוע שני התהלים ביום אחד, "בלע מצה יצא (פסחים קט"ו ע"ב) - בלע תהלים לא יצא"... לכן ביום אחד תקרא תהלים פעם אחת, וביום השני תקרא תהלים פעם שניה. ואם קראת כל התהלים ונשאר לך זמן, תוכל ללמוד מה שאתה רוצה. אבל לא תקרא בעיתונים אלא

15. התמרים החדשים זה התמרים הצהובים האלה. אמנם הם לא נמצאים בכל מקום, אבל ב"ה יש לנו גם בחו"ל וגם כאן. בערבית קוראים לתמרים החדשים "בלאח" (אתם מכירים "ירי אל-בלח"? זו עיירה של תמרים). ומצאו רמז לזה במזמור של ראש השנה, "תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו" (תהלים פ"א ד'), ראשי תיבות בלח.

יום שלישי י"ז אלול (28/8/18) בשעה 17:30
ברחבת כולל קריית הבש"ט רח' הבש"ט 1, שדרות
המעמד בראשות מרגל ורנן הרב צבי חור שלי"א
ובהשתתפות ראש העיר - מר אלון דודי,
רבנים ואישי ציבור
ערב תהלים
הקבלה ע"פ
ליד שדרת וכל ליד ישראל

תשר"ת זה י"ב טרומיטין, והמשנה ברורה (שם ס"ק י"ד) מגיה י"ח טרומיטין". וככה הגיהו עוד אחרונים (עיין בכף החיים שם אות כ"ג). **מה זה "טרומיטין"? הקול הכי קצר.** ואם נקח את הדברים כפשוטם, נמצא שאפשר לומר בשניה אחת תשעה קולות קצרים, "אה אה אה, אה אה אה, אה אה אה". ומובא בספר הברית (ח"א מאמר י"ז פרק ו') שבזמנו חקרו ומצאו ככה (והיום יש אחד שיש לו מכשיר שיכול לבדוק את זה, וכתב לי: אביא לך את המכשיר הזה, ותראה שבשניה אחת אפשר לומר תשעה קולות), וא"כ לפי החשבון הזה ח"י טרומיטין זה שתי שניות בלבד. אבל דעת רש"י (ראש השנה דף ל"ג ע"ב בד"ה שלש) שהתקיעה היא שלשה טרומיטין, והרי לפי דבריהם שלשה טרומיטין זה שליש שניה, וכי יתכן שהתקיעה "אה" בלבד? מה קרה? אחז אותם אחילו? ... (עיין ברכות ל"ב ע"א). **אבל אבא בדק ומצא שהטרומיטין זה לא קול קצר מאד אלא קצת ארוך.** וחופץ מההוכחה מרש"י שכתב שהתקיעה שלשה טרומיטין, עוד הוכחה מהבית חדש (סימן תק"ץ) שכותב "ארבעה טרומיטין וחצי", ואם תאמר שהקול של הטרומיטין זה הקול הכי קטן, א"כ אי אפשר לומר "חצי", שהרי אי אפשר לחלק אותו²². אלא מוכרח שהוא קצת יותר מזה. **ולכן אבא אמר שכל שניה זה שלשה טרומיטין,** והיה עושה את התקיעה שש שניות (שו"ת איש מצליח ח"ב חאו"ח סימן ט"ל). אבל זה רק בתקיעה של תשר"ת, **ואילו בתש"ת ותר"ת היה עושה פחות, כי מספיק שלש שניות לזה.** אמנם מי שעשה בתשר"ת חמש או ארבע שניות זה בסדר, אבל מי שמקצר יותר מדי יכול להיות שלא עשה כמו שצריך. (עיין בעלון מס' 30 אותיות כ"ה-כ"ח, ומס' 79 אותיות ל"ז-מ', ובחוברת אור תורה תשרי תשמ"ז סימן ב' אות ב'). ולכן אמנם יש מכשיר שרואים שהטרומיטין הוא קול קטן מדי, אבל הטרומיטין של ראש השנה הוא לא קטן מדי, אלא לפחות כפול מזה, וצריכים להאריך קצת שתישמע תקיעה כמו שצריך.

מה הכוונה "ערב אוואל" בשטרי הלואה

יח. דבר אחר שפעם הסברתי ומקשים עלי²³, אמרתי שכותבים בשטרות "ערב אוואל", ולא ידעתי מה קשור לכאן "אוואל" שבערבית פירושו ראשון, ובא רבי מרדכי גנוט שליט"א ואמר לי ש"אוואל" הכוונה שמי שהלוה לחברו והביא ערב²⁴, עושה עמו תנאי שיהיה "ערב אוואל", כי רוצה להיות בטוח שאם הלוה לא ישלם ילך מיד לערב, למה? כי מן הדין לא עושים ככה, אלא צריכים ללכת ללוה, ואם הלוה אומר שאין לו בודקים אותו, ואם לא מצאנו לו כסף הולכים לערב (חו"מ סימן קכ"ט ס"ח). אבל יכול להיות שבינתיים הערב יברח, וזיברח יעקב שדה ערב" (ע"פ הושע י"ב י"ג), ואיפה תמצא אותו?! וכיון שהמלוים רוצים להיות בטוחים בכסף, לכן כותבים "ערב אוואל" (עיין בעלון מס' 115 הערה 1). אחרי שהסברתי את כל זה, בא חכם אחד שלמד אצלי בעבר,

22. אתם יודעים מה זה "אטום" של הפצצה אטומית? פעם לי ידעתי מה זה. והסבירו לי שזה שתי מילים "א-טום", ופירושו לא מתחלק. וכאשר מפוצצים את האטום עד שנוצרת פצצה איומה, זו פצצת האטום. בגמרא בפרק הזהב (בבא מציעא מ"ז ע"ב) כתוב "אסימון", ורש"י (בד"ה פולסא) מפרש שזה מטבע שאין עליו צורה, כלומר שהכינו אותו ועדיין לא טבעו בו את הצורה. איך זה נכנס במלה "אסימון"? לפני שנים רבות רבי אליהו ענקרי שליט"א הסביר: א פירושה "לא", וא"כ "אסימון" פירושו אין-סימן (בהתחלה הוא למד לועזית באוניברסיטה אבל אח"כ למד תורה ועזב את הכל).

23. יש פתגם ידוע "אין מקשים על הדרשן" (עיין בספר מגדולי ישראל ח"א עמ' ר"ץ), וככה פותרים את הכל. לכן אל תקשו עלי יותר, ומי שמקשה "ידבבר-ראסו", שישבור את הראש שלו ויחלוק. לא אכפת לי.

24. כולם אומרים ערב, אבל זו טעות, כי ערב פירושו מתוק, לכן צריך לומר ערב, ופירושו שמקבל ערבות כמו פרש חרש וכדו'. פעם מורה אחד בתונס אמר לי: בוודאי שצריך לומר ערב, כי זה פסוק מפורש, "כי עבדך ערב את הנער" (בראשית מ"ד ל"ב). אמרתי: עליו נאמר "שמעו נא המורים" (במדבר כ' י'), אתה לא מבין כלום, כי המלה ערב זה קמץ-קמץ על משקל פרש וחרש וכדו', ואילו בפסוק ערב זה קמץ-פתח, כי זה פועל לשון עבר כמו כתב לְמַד שְׁמַר וכדו', מה אתה מבבל את המח? (עיין בספר אסף המזכיר ערך ערב, ובספר מגדולי ישראל ח"ב עמ' כ"ח).

תקפ"ב סעיף א' וסעיף ה'). וא"כ אותו דבר כאן, ואי אפשר ללמוד אחד מהשני. **רבי ישראל כהן שליט"א** אמר לי: פעם שאלנו על זה את הרב שלנו (רבי בוגיד ע"ה רבה הראשי של ג'רבא) מה נעשה אנחנו בארץ ישראל? וענה לנו: **בארץ ישראל תעשו מה שאומר לכם הרב עובדיה,** והוא אומר לא לענות ברוך הוא וברוך שמו (חזון עובדיה-ימים נוראים עמ' קי"ז, ועוד), אז שב ואל תעשה עדיף.

לא להיכנס למחלוקת הפוסקים בזה

טז. אמנם מנהג **הבבא סאלי ע"ה** היה לענות ברוך הוא וברוך שמו. פעם **רבי מרדכי אליהו ע"ה** בירך שבע ברכות, וראה אותו שלא עונה, אז שאל אותו: למה אתה לא עונה? אמר לו: ככה כתבו הפוסקים. אמר לו הבבא סאלי: סבא שלי **רבי יעקב אביחצירא ע"ה** אמר לענות. שאל אותו: איפה כתב את זה? אמר לו: אני לא זוכר, תחפש. הרב מרדכי אליהו חיפש ומצא את זה (ספר שערי תשובה אופן כ"ג). **ואפילו הכי כדאי שלא ליכנס למחלוקת הפוסקים, שהרי אם לא ענית לא קרה כלום.** ויותר מזה, **הגאון מוילנא** לא היה עונה ברוך הוא וברוך שמו בכלל, גם לא בחזרה. ולא ידעו את הסיבה לזה. ויש אומרים שלפעמים החזון ממחר להמשיך החזרה, ואי אפשר להספיק לענות את זה¹⁷. ועוד טעם אחר בזה, **רבי ברוך אפשטיין** בספר ברוך שאמר (עמ' קי"ג)¹⁸, כתב ששמע שטעמו של הגר"א (ורבנים אחרים) שלא ענו ברוך הוא וברוך שמו בכלל, כי היו סמוך לתקופת השבתאים¹⁹, והם כל מלה בתפלה שיכלו למצוא בה רמז לשבתאי צבי מכניסים אותה, ומצאו שהמלים "ברוך הוא ברוך שמו" (בלי וא"ו) גימטריא שבתאי צבי. איזה יופי... וא"כ אנחנו עונים ברוך הוא וברוך שמו ומכוונים על האליל הזה. ומטעם זה הגר"א אמר שלא עונים בכלל²⁰.

אורך התקיעה בתשר"ת ותש"ת

יז. הנושא המרכזי בראש השנה זה תקיעת שופר. בעבר הסברתי את זה, אבל לא תמיד מבינים אותי²¹. אמרתי **שלפי מה ששמענו מאבא ע"ה, הוא היה מאריך בתקיעה של תשר"ת ועושה אותה שש שניות,** למה? כי כתוב בשלחן ערוך (סימן תק"ץ ס"ג) ששיעור תקיעה של

17. כמה פעמים שמעתי שהחזון אומר "ברוך אתה ה'", ואני עונה ברוך הוא וברוך שמו, והחזון ממשיך "המרה לסלוח". איפה המלה "חנוך"? היא נבלעה בתוך ברוך הוא וברוך שמו שלי. לכן כאשר החזון עושה ככה, אני נוהר בברכה הבאה לענות ברוך הוא וברוך שמו בלחש, כדי שהחזון יידע שהוא לא בסדר. **כי צריך לחכות עד שהציבור יענו ברוך הוא וברוך שמו,** והרי אני לא עונה בכוונות מיוחדות, אלא רק ארבע מלים "ברוך הוא וברוך שמו" שזה לוקח שניה, אז למה תעשה ככה?! אבל קורה דבר כזה.

18. זה ספר שלו על התפלה, "ברוך שאמר" - רבי ברוך אומר.

19. הגר"א להבדיל אלף הבדלות חי מאה שנה אחרי שבתאי צבי, כי כל הבלבולים שעשה שבתאי צבי בעולם זה היה בשנת תל"ו, והגר"א התפרסם בעולם בשנת תקכ"ו (כשהיה בן ארבעים ושיש). והוא חי אחרי התקופה הזאת, לכן היה בלבול גדול בזה. אבל גם מאה חמשים שנה אחרי זה, האשכנזים לא יכלו להשתחרר מההשפעה של השבתאות הזאת (אבל לא כולם), למה? כי המשוגע הזה שבתאי צבי הגיע אליהם מיד אחרי גזירות ת"ח-ת"ט, שנהרגו בהם שלוש מאות אלף יהודים נורא ואיום (וראיתי כתוב שרק הפרעות של ימינו בשואה עלו על הגזירות האלה), והם ציפו בכל מחיר שיבוא משיח. ולכן כשהגיע אליהם הבן אדם הזה, מצאו לו גימטריאיות שהוא משיח, למשל בפסוק ה' בעזר ישמח מלך ובישועתך מה יגל מאד" (תהלים כ"א ב') - **ישמח** אותיות משיח, **ישמח מלך** זה מלך המשיח, ו**בישועתך** גימטריא שבתאי צבי, מה יגל מאד. לכן היה קשה להם להשתחרר מזה.

אבל אח"כ רבנים נלחמו הרבה בזה עד ששכחו ממנו היום.

20. לכן הרב עובדיה ע"ה (שו"ת יחוד דעת ח"ד סימן ט' עמ' מ"א) **כתב שלא צריך להגיד בנוסח הודי הארוך שאומרים בליל כיפור, באות למ"ד "לא ענינו ברוך הוא וברוך שמו",** כי זה לא חובה, וגם אם חובה הרי יש כאלה שלא אומרים את זה, וא"כ אי אפשר לעשות מזה עוון. **לכן לכתחילה עונים ברוך הוא וברוך שמו בחזרה וכדו', אבל אם לא ענית לא קרה כלום.** והרי לפני אבי הרא"ש לא היו עונים, והרמב"ם לא מזכיר את זה, ובמדרש לא אמרו את זה.

21. ולחזור עוד פעם על הדברים זה כמו התרנגול, שחוזר "קוקוריקו" עשרים פעם והשומעים לא מבינים אותו, ואם היה אפשר לו לדבר, היה מסביר להם ש"קוקוריקו" פירושו **קול קורא קום,** אבל לא מבינים אותו... אני מסביר דברים ולא מבינים אותי, ועוד פעם מקשים וחוזרים על הקושיא מאה ושלוש מאות פעם, כדי שאולי אח"כ אני אומר "טעית". **אמנם אני אומר טעיתי, אבל כאשר לא טעיתי לומר טעיתי? זה שגעון,** מה הטירוף הזה?!

חדש!

גבר שמלת אשה" (דברים כ"ב ה'). אבל זה לא בדיוק, כי תכשיטי נשים זה דוקא כאשר זה מיוחד לאשה, אבל השעונים של גברים לחוד ושל נשים לחוד. ועוד לפני מאות שנים היה לגברים שעון ביד, איך אני יודע? הרב חיד"א (ברכי יוסף סימן ש"ח סק"ה) כותב בשם פנים מאירות²⁷ (ח"ב סימן קכ"ב) שמותר לטלטל מורה-שעות בשבת, שקוראים לו "הרילו"ש" או "אורלוגין" וזה השעון, כי זה כלי שמלאכתו להיות²⁸. והרב חיד"א מוסיף על זה: וכמה גאוני עולם חסידים וצדיקים קיימא להו שעטא בידיהו. הרב חיד"א יש לו ביטויים מיוחדים, והכוונה שלו שיש להם שעון ביד. וא"כ כבר בימי הרב חיד"א היה להם שעון ביד. **לכן מותר ללבוש שעון, כי זה לא נחשב תכשיט אשה. רק שעון שמייוחד לאשה יש בו ספק.**

להשתדל לעשות חשמל כשר בשבת

כ. היום יש ויכוח גדול עם חברת החשמל, והם נוטים לקבל את ההצעה של **רבי בנימין חותה שליט"א**, ומנכ"ל חברת החשמל אמר שיבדוק את זה. והנה עוד מעט מפריטים את החשמל, ואז לא יעבדו בזה יהודים אלא דרוזים ויהודי משיגי עליהם, ומה הבעיה בזה? אם אפשר לעשות את זה לכולי עלמא, לפי כל הדעות שאין בזה שום ספק, למה לא לעשות את זה?²⁹ אבל שכל הארץ תהיה ככה, ולא רק בבני ברק וירושלים כאילו זה "גטו" לחרדים (בני ברק וירושלים ראשי תיבות בב"י, כי הוא ביתיים ראש הממשלה...). ואם יגידו לאדם: בוא תעשה שבת בקרית שמואל, יאמר להם: החשמל שלכם אסור בשבת. לכן צריך שזה יהיה לכולם. אמנם אני לא יכול להמשיך יותר בנושא הזה, כי דיברנו על זה כמה פעמים. אבל הפעם אני עושה להם "מי שברך" למנכ"ל חברת החשמל והסגן שלו שאמרו שיבדקו את זה: מי שברך אבותינו הקדושים אברהם יצחק ויעקב, הוא יברך את מנכ"ל חברת החשמל **מר יפתח רון-טל**³⁰, וגם **הסגן שלו רם ארליכמן**, שזכות השבת תגן עליהם, והקב"ה יתן להם שנה טובה ומבורכת, ולא יצליחו כל אלה שרוצים לבלוע אותם, ושיתהיה להם הצלחה רבה בכל העניינים, וההצעה הזאת תצא לפועל, שכל ישראל יצרכו חשמל כשר בשבת.

בכלל הברכה, יברך את כל הקהל הקדוש הזה, כל אלה ששומעים וכל אלה שקוראים, ברחבי הארץ וגם ברחבי העולם, כולם מבורכים. הקב"ה יתן לנו ולהם שנה טובה ומבורכת, תזכו לשנים רבות נעימות וטובות.

27. זה חכם אשכנזי נכד אחותו של הרב שפתי כהן, **רבי מאיר אייזנשטט**. מי שרואה את השם שלו בראשי תיבות בסוף הקדמתו של פתחי תשובה ביורה דעה, רואה כתוב "רבי מאיר א"ש", מה זה א"ש? אריק שרון!... זה ראשי תיבות אייזנשטט, זה שתי מילים שעשו מהם משפחה.

28. רק למלא אותו בשבת זו בעיה (עיין בשו"ת יחוה). דעת ח"ב סימן מ"ח, אבל אם הוא כבר עובד אין בעיה בזה.

29. החזון איש ע"ה היה יושב לבילי שבת לאור הנרות (כי לא היה אז גנרטור), ואמר: הגר הזה בשבילי מאיר יותר מהחשמל (עיין בספר פאר הדור ח"ב עמ' ע"ט).

30. הוא רמוז בתורה, "כי ירט הדרך לנגדי" (במדבר כ"ב לב), "ירט" ראשי תיבות השם שלו.

והקשה לי: הרי מרן פסק שלא הולכים תחילה לערב אלא ללווה. חזק וברוך... שירבו כמוך בישראל. מרן דיבר כאשר לא כתב "ערב אוואל", אבל אם כתב את זה הרי עשה תנאי אתו, ו"**כל דבר שבמומון תנאו קיים**" (מציעא נ"א ע"א)²⁵, לכן אפילו שמתחילה בדרך כלל לא הולכים לערב אלא הולכים ללווה, אבל במדה שעושה לו תנאי ואומר לערב: אתה תהיה הראשון, שלא יהיה לי כאב ראש לרדוף אחרי הלווה, ואם יברח לי להרי ארטט ולא אמצא אותו, מה נעשה אתו?! וכי אלך לחפש את תיבת נח אולי התחבא שם?... לכן הוא כותב "ערב אוואל". בבית נאמן שם הזכרנו את ההלכה הזאת של מרן, ומה הקושיא הזאת?! אלא שהיום קוראים הכל במהירות, ואין לאנשים סבלנות להבין מה אתה מדבר, לכן הם לא מבינים את זה²⁶.

מותר לגבר לענוד שעון המיוחד לגברים

יט. יש חכם שאומר שאסור לענוד שעון, גם בשבת וגם בחול, וכל גבר שבא אליו בשעון הוא אומר לו שזה תכשיט נשים, וכתוב "לא ילבש

25. בגמרא שם מובא: האומר לאשה: הרי את מקודשת לי על מנת שאין לך עלי שאר כסות ועונה", כלומר אני לא חייב לא במזונות שלה ולא בביגוד שלך ולא בעונה. רבי יהודה אומר "דבר שבמומון תנאו קיים", ולכן הוא חייב לה עונה, אבל שאר וכסות אומר לה בפירוש שהוא לא רוצה לפרנס אותה, ואפשר לעשות דבר כזה. ויותר מזה, בנו של רבי עקיבא (ויש אומרים גם בן עזאי) לקח אשה ואמר לה "את תפרנסי אותי", והסכימה. אמנם כתוב "שארית כסותה ועונתה לא יגרע" (שמות כ"א י'), אבל הוא לא חייב לפרנס אותה, כי בדבר שבמומון תנאו קיים. לכן אותו דבר גם כאן.

26. **הרמב"ם ע"ה** היה כותב תשובה למכתב, והוא מגיע רק פעם בכמה חודשים. פעם רבי **חסדאי בן שפירא** כתב מכתב למלך כוזר, ואמר לו: שמעתי שיש לך ממשלה, האם אתם מעשרת השבטים? א"כ אני אזרוק את כל הכבוד שיש לי בספרד (הוא היה היועץ של מלך ספרד), ואבוא אליך בידך ורגלי, ואהיה לך עבד. אבל עד שהמכתב הגיע למלך לקח כמה חודשים, ועד שהמלך ענה לו לקח שנה וחצי. **פעם היתה שלוחה בריאות והיה נחת, אבל היום זה לא ככה**, ואם אתה לא עונה מיד, שולחים פקס, "מפקסים אותך"... אבל אני לא רוצה לענות, חבל על הזמן. בני אדם שאין להם שכל, ולוקחים בן אדם ומשגעים אותו, הדרך הטובה ביותר לא לענות להם, "אל תען כסילים כאוולתם" (עי"פ משלי כ"ו ד').

והעושה פדיון הרב באופן זה בוודאי מושלים שנתו

כמנהגו של רבינו הרב חיים ויטל תלמיד רבינו האריז"ל זיע"א וכמנהגו של גדולי המקובלים מדי שנה כעבר ראש השנה יום הכיפורים

יערכו רבני ומקובלי ישיבת 'נהר שלום'

את פדיון הגופש יערוך מורנו ורבנו הגה"צ המקובל רבי **בניהו שמואלי שליט"א** בערב ראש השנה ובערב יום כיפור

יש להעביר את השמות וסך 36 ש"ח שווה כחול 160 פורטות לכל שם ולכל פדיון

השמות יתקבלו לפדיון ערב ראש השנה עד כ"ח אולול בערב ולפדיון ערב יום הכיפורים עד ח' תשרי בערב

02-624-9000

עריכת פדיון נפש מסוגל להציל מגזרות קשות לכלל ולפרנס

מנוח הרה"ק ר' מרדכי שרעבי זיע"א נפטר בליל ח' אדר ה'תש"ס. כחמ"ד שנים חיינו אתכם במהרה. שפתי פתוחים ופנים צהורות. שיהיה לכם נוח ונעים. אמן.	הצדיק ממורישט זיע"א נפטר בליל ח' אדר ה'תש"ס. כחמ"ד שנים חיינו אתכם במהרה. שפתי פתוחים ופנים צהורות. שיהיה לכם נוח ונעים. אמן.	גנוח החתם סופר זצוק"ל נפטר בליל ח' אדר ה'תש"ס. כחמ"ד שנים חיינו אתכם במהרה. שפתי פתוחים ופנים צהורות. שיהיה לכם נוח ונעים. אמן.
---	---	---

כל כספו הפדיון קודש לחובות ומסורות 'נתי שלום' מיסודו של המקובל האלקוני רבי מרדכי שרעבי זיע"א כולל ארבעה ספרים: קצת מעולות, קצת מעולות, קצת מעולות, קצת מעולות. חובות ופירות. חובות ופירות. חובות ופירות. חובות ופירות. חובות ופירות.

ייתן למסור שמות לעלוי נשמות יקיריכם ויזכרו ע"י מקובלי הישיבה בעיצומו של יום הכיפורים הבעל"ט

זיכור

הבניסו את הפאר לסוכתכם...

פאר הסוכה

קונטרס
כל מה שחיפשת בקונטרס אחד!
מסודר בסגנון יפה ומתחזק, ובאותיות מאירות עיניים!
הלכות ומנהגי הסוכה
השניות טובה ומבורחת
כל נוסח הקריאות הנצרכות בטובה ועוד...
המזכרת המושלמת לשמחות וארועים!

הפצה ראשית. 050-4161137

פדיון נפש

לאור הסכנות האורבות לפתחנו ח"ו ראוי מאד לערוך פדיון נפש בערב ר"ה ובערב יוה"כ, וכפי הבטחתו של רבנו חיים ויטאל תלמיד האר"י הקדוש העושה כן מובטח לו שמשלים שנתו

עין להרב שמן ששון ז"ל בדף קל"ג סוף ע"ה, שהביא בשם ספר הכוונות של הרב מאיר בתיאי ז"ל שקיבל מרבו הר"י ווילנא זלה"ה ככתוב בגליון בספר בית מועד שמורנו **הרב חיים ויטאל ז"ל** היה נוהג בכל **ערב ראש השנה** לעשות פדיון נפש באופן זה, והוא שבערב יום ראש השנה היה מונה הק"ס פרוטות לפדיון נפש מניין בלבד והיה שומרם, ואחר כך **בערב יום הכיפורים** היה עושה הפדיון עצמו, ושומרם **ובערב סוכות** היה מחלקם, וזה כוונת הדברים על מה שכתוב בספר הכוונות, שמהר"ו ז"ל בערב סוכות היה מחלק הקופה, והכוונה על קופה זו של פדיון נפש ולא שהיה גבאי (צדקה) **והעושה פדיון באופן זה בודאי שמשלים שנתו.**
עד כאן.

המעוניין בפדיון בעבור 26 ש"ח לכל נפש
יתקשר לטל. 050-7367756

כל ההכנסות יועברו למשפחות בני תורה בערב סוכות כמובא במקורות

"אנחנו עושים תכלת שמוסכמת לכולי עלמא"
(עלון 68 קרח תשע"ז)

מצטרפים היום ללובשי התכלת ומקבלים סבסוד*!

רוצים להיות שותפים למהפכה?

ניתן לזכות שלשה יהודים במצות התכלת בתרומה של 15 ₪ לחודש 10 חודשים או ששה על ידי תרומה של 30 ₪ לחודש 10 חודשים והגנה לכם זכות גדולה ליום הדין
0799-1000-65

אפשר לגייס באמצעות קהילות או בנקים

וזכרתם
ראיה - זכירה - עשייה

- הגרלה חודשית תיערך על 3 יציאות מוכנות בין המתחילים במצווה
- גמ"ח להשאלת ספרים הר"נ בענין התכלת
- קהילות לפי כל שיטות החלכה והעדות השונות
- ע"י אברכים ור"ש
- הדרכה מעשית לקשיירה כהלכה
- מוכרת פתילי תכלת. מיצירת ומליתות במחיר גבוה
- איתון שיעורים

שקעה שמשו של עלי וכו' דהמיתה מכונה בשם ביאת השמש וזהו **והיה לפנות ערב** כשיפנה לבו להתבונן בערב הרומו למיתה, אז **ירחץ במים** שיתגבר על יצרו וישוב בתשובה ויתרחץ מצוות עונותיו ואז **וכבוא השמש** בעת פטירתו **יבא אל תוך המחנה** מחנה שכניה ששיג עולם הבא הנצח: (שירי מנחה)

(כ"ג, י"ב) **והיה לפנות ערב ירחץ במים וכבוא השמש יבא אל תוך המחנה** יש לפרש במה שאמר בגמרא (ברכות ה' ע"א) לעולם ירגיז אדם יצר הטוב על יצר הרע אם נצחו מוטב וכו' ואם לאו יזכור לו יום המיתה וידוע מה שדרשו בגמרא (קדושין ע"ב ע"ב) על הפסוק וזרח השמש ובא השמש (קהלת א' ה') עד שלא

אשכול הנופר על פרשת השבוע

מתורגם על ידי מורנו ורבנו מרח המאור רבי רחמים חי חיותה המנוח זצוק"ל ראב"ד ברבא ומגדולי ראשי הישיבות שנה מתורגם ספר "תורת רחמים"

פרשת כי תצא

המשך ילדי גאולה

פתרון החידות מהגליון הקודם:

- פתרון החידה: אומרים "דמו קאבן" שהוא לשון דממות, ולא "דמו" שהוא לשון דמיון או דומים. **הזוכה: דוד ממון נ"י - קרית ים**
- פתרון מי בתמונה: הגאון הגדול רבי יהושע מאמאן זצ"ל ויב"ח מן ראש הישיבה שליט"א. **הזוכה: אביחי יקותיאל נ"י - אלעד**

חידה (התשובה לחידה נמצאת בעלון הבוקר)
"הדרשה שהעשירה, מי הדרשה? ומי העשירים?"

תשובות ניתן לענות בקו בית נאמן 079-9270505 שלוחה 21 | בין הפותרים (כונה יוג'יל פרס (נא לציין שם, טלפון וכתובת)) נא לשלוח התשובות עד יום שני בערב

א יש במוסף של ראש השנה תפלה ארפה "אתה זוכר מעשה עולם", וכו', ואומרים שהאמורא רב תקן אותה. והתפלות האלה שאומרים במוסף הם נקראים בתלמוד הירושלמי (ראש השנה פ"ק א' הלכה ג') "תקיעתא דרב", ומספיק שרב תקן אותם. ורב ושמאל אותה רב ושמאל בבבלי, והגמרא (ברכות ל"ג "ותקיעתו" שתקנו אותה רב ושמאל בבבלי, והגמרא (ברכות ל"ג ע"א) קוראת לה "מרגניתא" דהינו מרגלית. (גליון 30 הערה 5).

ב בסליחות שאומרים "עננו", יש פאולה שאומרים "עננו אלקא דרבי מאיר עננו". אבל זה לא נכון, וצריך לומר "עננו אלקא דמאיר עננו", בלי לומר "רב". ככה כתב **הרב זצ"ל** בספרו חזון עובדיה (ימים נוראים עמוד י"ז), וככה שמעתי בשם **רבי מאיר אבן צירא זצ"ל**, וככה נמצא בלשון הגמרא (עבודה זרה דף י"ח עמוד א'). מודע? משום שיש פרוש נפלא של מרש"א שם, ששאל: איך רבי מאיר אומר על עצמו "אלקא דמאיר"?

הרי אפילו אצל יצחק אבינו התורה לא הזכירה אותו אלא ברמז, כמו שכתוב "לולי אלקי אבי אלקי אברהם ופחד יצחק היה לי" (בראשית פרק ל"א פסוק מ"ב), ורש"י אומר שם: למה לא אמר "אלקא יצחק"? כי אין הקדוש ברוך הוא מיוחד את שמו על אנשים חיים, כי מי יודע אם אחר כך יתהפך, ולכן לא אומרים "אלקא" על החיים. ואם כן איך רבי מאיר אומר "אלקא דמאיר"? לכן מהמרש"א פרש לא כך, אלא אלקא דמאיר כהפנה האלקים שמאיר לעולם. ולפי זה מי שיאמר בפליחות "אלקא דרבי מאיר", אינו אומר נכון, לפי פרוש מרש"א. ולכן צריך לומר "אלקא דמאיר". (ואם אספיקנה על רבי מאיר וקראנו לו "מאיר" בתפלה, לא קרה כלום, כי לפני גדלת הקדוש ברוך הוא אין רבי וגאון וצדיק וכו', אלא כלם שווים. ולכן כיון שזה לשון הגמרא לא משנים את זה). (וראה עוד בספר נפש חיה ערך אלהא דמאיר מערכת האל"ף אות ט"ו). (גליון 125 אות ט"ז).

ג הן איש חי יסד את ישיבת "פורת יוסף", איך יסד אותה? בא אליו עשיר גדול (שהיה מדפיס את כל הספרים שלו) ואמר לו שהוא רוצה לבנות בארץ ישראל בית חולים שישרת את כל היהודים, כי יש שם רק בתי חולים של המסיון וכו' אז ברצונו לעשות גם של היהודים. אמר לו הן איש חי: "אם לא תעשה בית חולים יעשו אחרים, כי הרבה דואגים לדבר פוה, אבל אתה צריך לעשות ישיבה, שהיא תהיה מול בית המקדש, ובזכות שילמדו תורה שם זה יקרב את הגאולה". וככה נוסדה ישיבת "פורת יוסף". (גליון 79 אות ז).

תשובה ניתן לענות בקו בית נאמן
079-9270505 שלוחה 23
בין הפותרים נכונה יוגרל פרס
(נא לציין שם טלפון וכתובת)

מי בתמונה?

ילדי גאולה

לע"נ גאולה בת הרבנית אסתר מאזוז ע"ה

בית נאמן לילדים מתוך שיעור של מוח ראש הישיבה שליט"א

גליון 82

לחצו לתספור

בני חלדו תקפץ פיה עולה -
אם תבוא הסטרא אחרא [כח
הסטרא] ותדבר נגד ישראל,
הקדוש ברוך הוא יאמר לה:
תשתקיי וזו הפננה "תקפץ"

טיטוס: אם ככה יש לי
עצה טובה, מה העצה? כל יום היה
מביא נפח, אם זה נפח גוי משלם לו
שכרו ארבעה גרושים, ואם זה נפח
יהודי, לא היה משלם לו. פי היה אומר
לו "דעך שאתה רואה באויב שלך",
והיה היהודי הולך אליו, כי טיטוס
הוא קיסר ומה הוא יכול לעשות?
אחרי שלשים יום היתגש התרגל לזה,
"כיון דדש דש" (גיטין דף ג' עמוד ב'),
ואפילו שהיה שומע את הפטיש
של הנפח - הוא היה עושה גם פטיש
בפנים... בחוץ ובפנים בחד, וזה לא
שונה כלום. אז אומר הגר"א שאם
השטן ישמע את השופר שלשים
יום, אז ביום ראש השנה הוא כבר
לא יבחל, והרי הוא צריך לקבל בהלה
("בלע הפנות לצח" ר"ת בה"ל), "תקע
בשופר גדול" וזה עושה רעש, לכן
מפסיקים יום אחד. (וראה עוד למדון
שליט"א בהערות איש מצליח סימן
תקפ"א הערה 4). (שם אות ל'ו).

פיה עולה". המלה "תקפץ"
עולה בגימטריא עשרים ושש [שזה
כמנן שם הוי"ה] כפול עשרים
ושש, שהקדוש ברוך הוא במדת
הרחמים מקפץ את פיה של העולה.
ובו יצדקו ויתהללו כל זרע ישראל.
המלים בדרבנות, והפיזטים האלה
נפלאים. (גליון 79 אות א').

בערב ראש השנה לא תוקעים בשופר
[אף שגוגלים לתקוע בימי חודש
אלול], הגר"א (בפרושו ליונה פרק ג'
פסוק ג') מביא שהיתגש שהיה במח
של טיטוס [שנכנס דרך חטמו] גרם
לו יסורים, ולא היה לו מה לעשות
אתו. יום אחד היה הולך בדרך ועבר
בשוק של נפחים, והנפח היה דופק
עם הפטיש ועושה "תיק תק תיק
תק", אז היתגש אומר: "זה קול חדש
שלא שמעתי אותו, והיה שותק. אמר

בפיט [לראש השנה] אומר רבי
יהודה הלוי: המברך בכל מערה,
בין במטה בין במעלה, אש ומים
ושמים - פעם לא הבינו מה זה "אש
ומים", אבל היום ידוע שבפוכבים
יש קרחונים ענקיים. פרופסור נתן
אביעזר בספרו "פראשית ברא" כותב
שהקרחון הכי קטן שיש בפוכבים
גדול יותר מחדור הארץ, ואם הוא היה
נופל, היה מטביע את כל כדור הארץ,
אז אם כן יש שם "אש" כי הפוכבים
נוצצים כמו אש, וגם "מים". והארץ
אשר תלה - כדור הארץ תלוי באויר.
ומה עשו אלה? יעידון על אשר פעל
- הם מעידים על מי שפעל את זה
[הקדוש ברוך הוא]. כי מה רם ומה
נמלא - בכמה הוא רם וכמה הוא נמלא.
ועבדיו וצאן דיו - עם ישראל, לדיונו
עומדים סלה - מחפכים שישפט אותנו
בעזרת ה' לטובה ולברכה. ביום פקדו

הלכה נאמנה

א. מי שקם באשמורת יאמר תקוון חצות ואחר כך יאמר סליחות
ואמנם יש אומרים שסליחות עדיף מתקוון חצות, אבל מה שמקבל
אצלנו הוא שתקוון חצות עדיף. אלא שאין צריך לומר ודוי
בתחלת התקוון חצות, למה? כיון שיאמר הוא ודוי בסליחות,
ולא טוב לומר פעמים ודוי משום שזה נקרא "קבלב שב על קאוו"
(משלי פרק כ"ו פסוק י"א). ולכן באופן זה, אדם לא יאמר ודוי בתקוון
חצות כי הוא עתיד לומר אחר כך בסליחות. אלא אם כן הוא בא
בסוף הסליחות [שלא אמר ודוי בסליחות], ואומר תקוון חצות
אחרי הסליחות, שאז יאמר ודוי בתקוון חצות. (גליון 29 אות ז').

ב. בערב ראש השנה לא אומרים תחנון. ובסליחות, אם עושים
אותם כמו שצריך - מקדים לפני עלות השחר, אז אפשר לומר
ודוי וי"ג מדות, ואפילו אם זה נמשך אחרי זה, אין בעיה (רק
שלא יהיה אחרי הנא). אבל אם עושים את הסליחות מאחר אחרי
הנא (כמו שרגילים בעונות, כי כלנו מתאחרים בזה) צריך לדלג את
הדוים ועבר והתחנון, כי בערב ראש השנה לא אומרים תחנון.
ומיד אחרי התפלה עושים "התברת נדריים". (גליון 81 אות כ"ה).

>>> המשך ילדי גאולה בעמוד 7

ספרי חיים ומתי נפתחים

בהתקרב יום הדין מוסדות "חכמת רחמים" יערכו את

תיקון הנפטרים שתיוקן המקובל האלוקי רבי יהודה פתאיה זצ"ל

התיקון יערך על ידי מנין תלמידי חכמים עם ספר תורה, תהילים ותקיעות שופר.

למסירת שמות חייגו עכשיו:
08-6727523
או בקו "בית נאמן": **079-9270505**
עבור כל שם תרומה 50 ₪ בלבד

